

PATVIRTINTA

Akinės bendrovės „Via Lietuva“

Generalinio direktoriaus 2024 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. VE-80

**2024 – 2028 M. NE AGLOMERACIJOSE ESANČIŲ PAGRINDINIŲ KELIŲ
TRIUKŠMO PREVENCIJOS VEIKSMŲ PLANAS**

TURINYS

1. ĮVADAS	3
2. TEISINIS REGLAMENTAVIMAS	4
3. NE AGLOMERACIJOSE ESANTYS PAGRINDINIAI KELIAI	5
4. 2017 M. IR 2022 M. STRATEGINIO TRIUKŠMO KARTOGRAFAVIMO REZULTATŲ SUVESTINĖ IR Palyginimas	8
5. INFORMACIJA APIE KARTOGRAFAVIMO METU NUSTATYTĄ TRIUKŠMO VEIKIAMŲ ŽMONIŲ SKAIČIŲ, NURODYTOS PROBLEMOS IR JŲ SPRENDIMO BŪDAI	14
6. ĮGYVENDINTOS TRIUKŠMO PREVENCIJOS IR MAŽINIMO PRIEMONĖS, RENGiami PROJEKTAI	14
7. ILGALAIKĖ STRATEGIJA	19
8. 2024-2028 M. VEIKSMŲ PLANAS	19
9. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS IR KONSULTACIJA	21
10. ŠALTINIAI	21

SAVOKOS, SUTRUMPINIMAI IR APIBRĖŽIMAI

Sąvoka, sutrumpinimas	Apibrėžimas
Bendrovė	Akcinė bendrovė „Via Lietuva“ (buvęs pavadinimas – akcinė bendrovė Lietuvos automobilių kelių direkcija)
KTVIS	valstybinės reikšmės kelių turto valdymo informacinė sistema
Ldvn	dienos, vakaro ir nakties triukšmo rodiklis (Triukšmo valdymo įstatymas)
Lnakties	nakties triukšmo rodiklis ($L_{nakties}$) – nakties metu (nuo 22 val. iki 7 val.) triukšmo sukkelto miego trikdymo rodiklis (Triukšmo valdymo įstatymas)
Pagrindinis kelias	šiam dokumente – ne aglomeracijose esantis pagrindinis kelias
SB	sodininkų bendrija
TRD	triukšmo ribinis dydis
TUS	triukšmo užtvarų sistema

1. ĮVADAS

Aplinkos triukšmo valdymas pagal Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymą, įgyvendinantį 2002 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Komisijos direktyvą 2002/49/EB *dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo* – tai tęstinis cikliškas procesas:

- turi būti parengta ilgalaikė triukšmo prevencijos strategija;
- kas 5 metus atliekamas triukšmo įvertinimas (strateginis kartografavimas);
- kas 5 metus rengiami ir vykdomi 5 metų trukmės triukšmo prevencijos veiksmų planai.

Vadovaujantis *Triukšmo valdymo įstatymo* 18 str. 1 p. 2 dalimi ir *Triukšmo prevencijos veiksmų planų sudarymo ir patvirtinimo bei juose nustatytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašo* (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. balandžio 4 d. nutarimas Nr. 321) 23 p. bei Susisiekimo ministro 2022 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. 3-133 „*Dėl strateginių triukšmo žemėlapių ir triukšmo prevencijos veiksmų planų rengimo ir tvirtinimo*“, už ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių triukšmo prevencijos veiksmų plano sudarymą ir tvirtinimą atsakinga institucija – AB „Via Lietuva“.

Pagrindinių kelių strateginiai triukšmo žemėlapiai rengiami nuo 2007 m. kas penkis metus. 2017 m. žemėlapiai parengti 749,29 km ilgio pagrindinių kelių tinklo aplinkoje (36 ne aglomeracijose esantys kelių ruožai).

Praėjus 5 m., 2022 m. teisės aktų nustatyta tvarka atnaujinti (pagal 2021 m. situaciją) ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų strateginiai triukšmo žemėlapiai. Jie parengti **858,36 km** ilgio pagrindinių kelių tinklo aplinkoje (40 ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų). Atnaujintai pagrindinių kelių strateginio triukšmo kartografavimo informacijai pritarė Triukšmo prevencijos taryba, informacija patvirtinta Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2022 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. 3-556.

1 lentelė. Strateginio aplinkos triukšmo kartografavimo etapai

Pagrindiniai keliai	Kriterijus	Žemėlapiai	Veiksmų planas
858,36 km	> 3 mln. automobilių per metus (8 220 aut. / para)	Parengti 2022 m. pagal 2021 m. akustinę situaciją	2024-2028 m.
749,29 km		Parengti 2017 m. pagal 2016 m. akustinę situaciją	2019-2023 m.

Ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių strateginio triukšmo kartografavimo informacija teikiama AB „Via Lietuva“ internetinėje svetainėje. Skaitmeniniai žemėlapiai yra skelbiami Lietuvos erdvinės informacijos portale (geoportal.lt), pateikti visuomenei, valstybės institucijoms, Europos Komisijai. Šių žemėlapių informacija yra naudojama, rengiant teritorijų planavimo dokumentus.

Antroji aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo dalis – triukšmo prevencijos veiksmų planų rengimas. Kartu su strateginiu triukšmo kartografavimu vykdomas sistemingas valstybinės reikšmės automobilių kelių triukšmo valdymas (7 skyrius).

2. TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

Nacionaliniai aplinkos triukšmo įvertinimą ir valdymą reglamentuojantys dokumentai:

- 2.1. Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymas, 2004 m. spalio 26 d. Nr. IX–2499 (su vėlesniais pakeitimais);
- 2.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. balandžio 4 d. nutarimas Nr. 321 „Dėl Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo įgyvendinimo“;
- 2.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. balandžio 24 d. įsakymas Nr. V-511 „Dėl strateginio triukšmo kartografavimo ir Lietuvos Respublikos bendradarbiavimo su kaimyninėmis valstybėmis strateginio triukšmo kartografavimo srityje tvarkos aprašas“;
- 2.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2005 m. spalio 25 d. įsakymas Nr. V-787/D1-507/3-467 „Dėl Europos Sąjungos triukšmo valdymo sektoriaus teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo ataskaitų teikimo Europos Bendrijų Komisijai taisyklių“ (su vėlesniais pakeitimais);
- 2.5. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2022 m. kovo 3 d. įsakymas Nr. 3-133 „Dėl strateginių triukšmo žemėlapių ir triukšmo prevencijos veiksmų planų rengimo ir tvirtinimo“;
- 2.6. Lietuvos higienos norma HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos ministro 2011 birželio 13 d. įsakymu Nr. V–604 (su vėlesniais pakeitimais).

Aktualūs, įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai:

- Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo (su vėlesniais pakeitimais);
- 2015 m. gegužės 19 d. Komisijos direktyva (ES) 2015/996, kuria pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/49/EB nustatomi bendrieji triukšmo įvertinimo metodai;
- COM(2021) 400 final. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos“.

2 lentelė. Didžiausi leidžiami triukšmo ribiniai dydžiai, naudojami triukšmo strateginio kartografavimo rezultatams įvertinti (Lietuvos higienos norma HN 33:2011)

Objekto pavadinimas	L _{dvn} , dBA	L _{dienos} , dBA	L _{vakaro} , dBA	L _{nakties} , dBA
Gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo	65	65	60	55

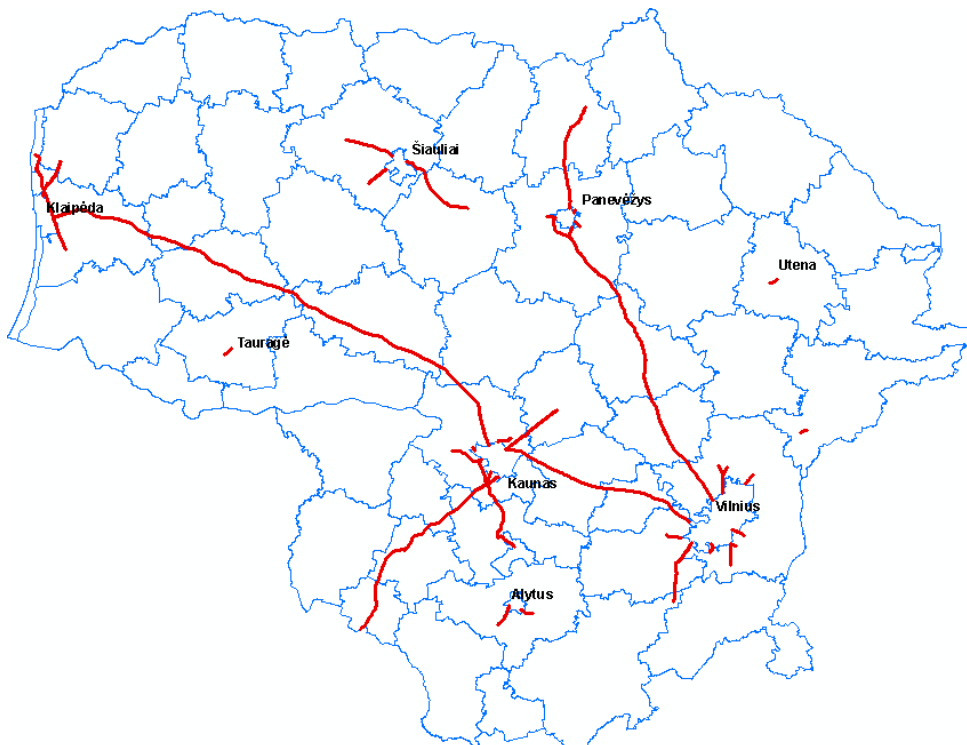
Lentelėje nurodytų objektų, esančių kurortuose ir kurortinėse teritorijose, aplinkoje triukšmo ribiniai dydžiai mažinami 5 dBA.

3. NE AGLOMERACIJOSE ESANTYS PAGRINDINIAI KELIAI

Pagrindinio kelio ruožas – magistralinio, krašto ar rajoninio valstybinės reikšmės kelio ruožas, kuriuo per metus važiuoja daugiau kaip 3 milijonai transporto priemonių (Triukšmo valdymo įstatymo 2 str. 12 p.).

2022 m. atliktas kartografavimas pagal 2021 m. situaciją ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių tinkle, kurio bendras ilgis 858,36 km. Tinklą sudaro 40 kelių ruožų:

- 22 ruožai valstybinės reikšmės magistraliniuose keliuose (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15, A16, A17);
- 16 ruožų valstybinės reikšmės krašto keliuose (Nr. 102, 106, 121, 122, 128, 130, 132, 139, 140, 141, 168, 172, 202, 232);
- 2 ruožai valstybinės reikšmės rajoniniuose keliuose (Nr. 1933, 2212).



1 paveikslas. Ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožai

3 lentelė. Ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų informacija (2021/2022 m.)

Europinis kelio numeris	Nacionalinis kelio numeris ¹	Nacionalinis kelio pavadinimas ¹	Unikalus kelio ruožo ID kodas	Metinis transporto srautas, aut./m.	Kelio ruožo ilgis, m
E85	A1	Vilnius-Kaunas-Klaipėda; 18,11-95,96 km	RD_LT_00_00001	9961215÷13171390	77850
E85, E67	A1	Vilnius-Kaunas-Klaipėda; 102,90-304,76 km	RD_LT_00_00002	4210640÷16450915	201860
E262	A6	Kaunas-Zarasai-Daugpilis*; 5,95-30,92 km	RD_LT_00_00004	4936990÷10683185	24970
E262	A6	Kaunas-Zarasai-Daugpilis*; 130,44-133,74 km	RD_LT_00_00005	4089460	3300
E272	A2	Vilnius-Panevėžys; 9,28-78,43 km	RD_LT_00_00006	4455920÷15651565	69150
E272	A2	Vilnius-Panevėžys; 78,43-132,55 km	RD_LT_00_00029	3288650÷3739425	54120
E28	A3	Vilnius-Minskas*; 6,65-11,90 km	RD_LT_00_00007	5392875	5260
	A4	Vilnius-Varėna-Gardinas*; 18,08-43,13 km	RD_LT_00_00030	3056510÷4151875	25050
E67	A5	Kaunas-Marijampolė-Suvalkai*; 5,75-96,74 km	RD_LT_00_00008	3637225÷6323625	90990
E272	A9	Panevėžys-Šiauliai; 5,00-8,49 km	RD_LT_00_00009	3858415	3493
E272	A9	Panevėžys-Šiauliai; 42,62-75,30 km	RD_LT_00_00010	3087535÷4806320	32680
E67	A10	Panevėžys-Pasvalys-Ryga*; 4,57-46,48 km	RD_LT_00_00012	3174040÷3600360	41910
E272	A11	Šiauliai-Palanga; 2,65-21,89 km	RD_LT_00_00013	3200320÷3535025	19240
E272	A11	Šiauliai-Palanga; 144,49-146,48 km	RD_LT_00_00014	4667255	1990
E77	A12	Ryga-Šiauliai-Tauragė-Kaliningradas; * 59,49-68,41 km	RD_LT_00_00015	4420150÷4696090	8908
E77	A12	Ryga-Šiauliai-Tauragė-Kaliningradas; * 152,09-155,89 km	RD_LT_00_00016	5401270	3800
E272	A13	Klaipėda-Liepoja*; 0,00-24,67 km	RD_LT_00_00017	4178155÷13847370	24669
	2212	Klaipėda-Triušiai-Kretinga; 4,03-4,85 km	RD_LT_00_00031	5944390	850
	A14	Vilnius-Utena; 10,66-21,18 km	RD_LT_00_00018	3460200÷6164850	10520
	A15	Vilnius-Lyda*; 10,62-18,81 km	RD_LT_00_00039	3081695	8190
E28	A16	Vilnius-Prienai-Marijampolė; 20,81-27,00 km	RD_LT_00_00020	4989185	6200
E28	A16	Vilnius-Prienai-Marijampolė; 89,38-97,98 km	RD_LT_00_00032	3507650	8595

Europinis kelio numeris	Nacionalinis kelio numeris ¹	Nacionalinis kelio pavadinimas ¹	Unikalus kelio ruožo ID kodas	Metinis transporto srautas, aut./m.	Kelio ruožo ilgis, m
	A17	Panevėžio aplinkkelis; 0,00-11,07 km	RD_LT_00_00033	3616785	11074
	102	Vilnius-Švenčionys-Zarasai; 16,30-21,38 km	RD_LT_00_00021	4166475	5082
	102	Vilnius-Švenčionys-Zarasai; 46,01-48,90 km	RD_LT_00_00040	3013805	2890
	106	N.Vilnia-Rudamina-Vaidotai; 13,11-15,43 km	RD_LT_00_00034	3574445	2320
	121	Anykščiai-Troškūnai- Panevėžys; 51,56-54,56 km	RD_LT_00_00041	3149950	3000
	122	Daugpilis-Rokiškis-Panevėžys; 104,84-106,18 km	RD_LT_00_00022	3698545	1338
	128	Naujieji Valkininkai-Daugai-Alytus; 39,15-44,19 km	RD_LT_00_00023	3864985	5035
	130	Kaunas-Prienai-Alytus; 5,82-34,97 km	RD_LT_00_00024	3687595+8211405	29154
	132	Alytus-Seirijai-Lazdijai; 2,62-11,67 km	RD_LT_00_00035	3180000	9050
	139	Kauno HE-Garliava; 5,63-11,96 km	RD_LT_00_00042	3006140	6330
	140	Kaunas-Zapyškis-Šakiai; 5,84-18,72 km	RD_LT_00_00036	3357270	12876
	141	Kaunas-Jurbarkas-Šilutė-Klaipėda; 8,49-10,54 km	RD_LT_00_00025	5654215	2048
	141	Kaunas-Jurbarkas-Šilutė-Klaipėda; 216,22-229,05 km	RD_LT_00_00026	4891183	12830
	168	Klaipėda-Kretinga; 7,15-22,88 km	RD_LT_00_00028	3329895+4463950	15733
	172	Raudondvaris-Giedraičiai- Molėtai; 0,00-4,63 km	RD_LT_00_00043	3381360	4630
	202	Vaidotai-Baltoji Vokė; 8,02-12,17 km	RD_LT_00_00044	3215650	4150
	232	Vilijampolė-Žeimiai-Šėta; 2,64-8,58 km	RD_LT_00_00038	4103330	5944
	1933	Garliava-Pažėrai-Veiveriai; 0,00-1,28 km	RD_LT_00_00045	4000035	1280

¹ Kaip nurodyta valstybinės reikšmės automobilių kelių sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 9 d. nutarimu Nr. 757 „Dėl valstybinės reikšmės automobilių kelių sąrašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Kartografuojamų pagrindinių kelių ruožai – užmiesčio keliai. Jų koridoriai nėra tankiai užstatyti. Kartografuojamai teritorijai būdingas tipiškas gyvenviečių, išsidėsčiusių prie kelio ar netoli kelio, tinklas. Didelė pagrindinių užmiesčio kelių ruožų dalis tiesiasi neapgyvendintomis teritorijomis. Tai – agrarinės paskirties žemės, miškai. Kartografuojami pagrindinių kelių ruožai patenka į 30 savivaldybių ribas: Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Birštono sav., Elektrėnų sav., Jonavos r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno r. sav., Kazlų Rūdos sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Marijampolės sav., Palangos m. sav., Panevėžio r. sav., Pasvalio r. sav., Prienų r. sav., Radviliškio r. sav., Raseinių r. sav., Rietavo sav., Šiaulių r. sav., Šilalės r. sav., Širvintų r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Trakų r. sav., Ukmergės r. sav., Utenos r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus r. sav. Kelios savivaldybės ar jų teritorijos turi kurorto ar kurortinės teritorijos statusą (Birštonas, Palanga, Trakai).

Kartografuojamų pagrindinių kelių sąsajos su aglomeracijomis pateiktos 4 lentelėje.

4 lentelė. Kartografuojamų kelių ryšys su aglomeracijomis

Aglomeracija	Kartografuojami keliai, kurie ribojasi su aglomeracija ar prasideda nuo aglomeracijos ribos
Vilnius	A1, A2, A3, A4, A14, A15, A16, 102, 202
Kaunas	A1, A5, A6, 130, 139, 141, 232
Klaipėda	A1, A13, 141, 168, 2212
Šiauliai	A9, A11, A12

4. 2017 M. IR 2022 M. STRATEGINIO TRIUKŠMO KARTOGRAFAVIMO REZULTATŲ SUVESTINĖ IR PALYGINIMAS

Palyginus 2021 m. akustinę situaciją su 2016 m. situacija pagrindinių kelių aplinkoje, nors pagrindinių kelių tinklas pailgėjo 109,07 km:

- bendras plotas, kuriame sklinda triukšmo ribinius dydžius viršijantis triukšmo lygis buvo sumažintas (-19,54 km² pagal L_{dvn} rodiklį; 5 lentelė);
- gyventojų, kuriuos veikia triukšmo ribinius dydžius viršijantis triukšmo lygis, skaičius buvo sumažintas 69 proc. (pagal L_{dvn} rodiklį; 6 lentelė) ir 64 proc. (pagal L_{nakties} rodiklį; 7 lentelė).

Neigiamo triukšmo poveikio sumažinimo rezultatas pasiektas įgyvendinant:

- **2019-2023 m. ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių triukšmo prevencijos veiksmų planą;**
- valstybinės reikšmės kelių palaikymo, rekonstrukcijos, plėtros projektus, rengiamus pagal **Valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros 2022–2035 metų strategines gaires** ir Lietuvos automobilių kelių direkcijos strateginius veiklos planus.

5 lentelė. Bendras plotas, kuriame sklinda triukšmas pagal L_{dvn} rodiklį

Ne aglomeracijose esantys pagrindinių kelių ruožai (>3 mln aut./m.)	Bendras plotas, kuriame sklinda >55 dBA L _{dvn} triukšmas, km ² atitinka TRD	Bendras plotas, kuriame sklinda >65 dBA L _{dvn} triukšmas, km ²	Bendras plotas, kuriame sklinda >75 dBA L _{dvn} triukšmas, km ²
2016 m. situacija; 749,29 km	464,54	109,70	23,68
2021 m. situacija; 858,36 km	386,65	90,16	14,83
pokytis	- 77,89	- 19,54	- 8,85

6 lentelė. L_{dvn} triukšmo lygio veikiamų žmonių skaičius (asmenys)

Triukšmo lygio zona	Atitinka TRD		> TRD (> 65 dBA) pagal HN 33:2011			
	55–59 L_{dvn} , dBA	60–64 L_{dvn} , dBA	65–69 L_{dvn} , dBA	70–74 L_{dvn} , dBA	>75 L_{dvn} , dBA	Iš viso > 65 dBA
Metai						
2016/2017 m.	12569	6423	3132	449	7	3588
2021/2022 m.	11721	4310	1065	48	3	1116
Pokytis:	- 7 proc.	- 33 proc.	- 66 proc	- 29 proc.	- 4 vnt.	-69 proc.

7 lentelė. $L_{nakties}$ triukšmo lygio veikiamų žmonių skaičius (asmenys)

Triukšmo lygio zona	Atitinka TRD		> TRD (> 55 dBA) pagal HN 33:2011			
	50–54 $L_{nakties}$, dBA	55–59 $L_{nakties}$, dBA	60–64 $L_{nakties}$, dBA	65–69 $L_{nakties}$, dBA	>70 $L_{nakties}$, dBA	Iš viso > 55 dBA
Metai						
2016/2017 m.	9594	4389	1180	89	0	5658
2021/2022 m.	6703	1898	128	8	3	2037
Pokytis	- 30 proc.	- 57 proc.	- 89 proc	- 91 proc.	+ 3 vnt.	-64 proc.

5. INFORMACIJA APIE KARTOGRAFAVIMO METU NUSTATYTĄ TRIUKŠMO VEIKIAMŲ ŽMONIŲ SKAIČIŲ, NURODYTOS PROBLEMOS IR JŲ SPRENDIMO BŪDAI

Triukšmo prevencijos zonos pagrindinių kelių aplinkoje išskyrimo kriterijai:

- viršnorminio triukšmo lygio zona pagal taikomus higienos normoje HN 33:2011 nustatytus triukšmo ribinius dydžius (2 lentelė);
- aplinkos jautrumas (gyvenamųjų ir saugotinių visuomeninės paskirties (mokyklų, ligoninių) pastatų aplinka).

Strateginio triukšmo kartografavimo būdu nustatyta didžiausia neigiamo triukšmo poveikio zona – $L_{nakties}$ triukšmo rodiklio, viršijančio TRD, zona. 2021 m. situacijos duomenimis joje gyvena 2037 gyventojai (7 lentelė).

Vadovaujantis 2021 m. situacijos strateginiais triukšmo žemėlapiams, pagrindinių kelių gretimybėse saugotinos mokymo ir gydymo įstaigos į triukšmo prevencijos zoną nepatenka.

Neigiamą triukšmo poveikį patiriančių gyventojų apsaugai triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės planuojamos:

- sudarant tęstinį triukšmo prevencijos veiksmų planą 2024-2028 metams;
- įgyvendinant *Triukšmo užtvarų sistemų įrengimo valstybinės reikšmės keliuose prioritetingą eilę* (patvirtinta Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktoriaus 2022 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. VE-46) bei
- integruotai kelių plėtros projektuose.

Priemonių taikymo išskirtoje triukšmo prevencijos zonoje etapiškumo (prioritetų) nustatymui, priemonės parinkimui naudojami kriterijai:

- triukšmo lygis ir triukšmo veikiamų žmonių skaičius (taikant triukšmo prevencijos priemonių įgyvendinimo poreikio prioriteto rodiklį (NS), kaip nurodyta Triukšmo valdymo įstatyme (2 str. 21¹ p., 18 str. 8 p.);
- suderinamumas su planuojamais darbais;
- triukšmą mažinančių priemonių kaštų ir naudos analizės rezultatai.

6. ĮGYVENDINTOS TRIUKŠMO PREVENCIJOS IR MAŽINIMO PRIEMONĖS, RENGIAMSI PROJEKTAI

Vadovaujantis *2009–2023 m. valstybinės reikšmės automobilių kelių triukšmo prevencijos strategija* ir atlikta pagrindinių kelių, esančių ne aglomeracijose, triukšmo kartografavimo rezultatų analize (2016 m. situacija), parengtas *2019–2023 m. pagrindinių kelių triukšmo prevencijos veiksmų planas*. Numatyta, kad įgyvendinus planuojamas triukšmą mažinančias priemones, viršnorminio triukšmo poveikį patiriančių gyventojų skaičius sumažės: ~547 gyv. pagal L_{dvn} rodiklį ir ~860 gyv. pagal $L_{nakties}$ rodiklį. Taip pat numatyta, kad teigiamas efektas bus didesnis dėl integruotų kelių rekonstravimo projektų.

Pasiektas rezultatas: įgyvendinant 2019–2023 m. planą ir kelių palaikymo bei plėtros projektus, gyventojų, patiriančių viršnorminį triukšmo poveikį, skaičius, lyginant su 2016 m. situacija, sumažintas: -2472 gyv. (-69 proc.) pagal L_{dvn} rodiklį ir – 3621 gyv. (-64 proc.) pagal $L_{nakties}$ rodiklį.

Tęsiant pagrindinių kelių eismo sukeliama triukšmo prevencijos veiksmų planavimą, papildant 2019–2023 m. planą, parengta (2022-03-15 Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktoriaus įsakymas Nr. VE-46) *Triukšmo užtvarų sistemų įrengimo valstybinės reikšmės keliuose prioritetinės eilės sudarymo metodika*, reglamentuojanti triukšmo užtvarų sistemų valstybinės reikšmės kelių ruožuose parinkimo ir įrengimo prioritetinės eilės sudarymo tvarką, kriterijus ir bendruosius reikalavimus. Pagal strateginių triukšmo žemėlapių (2016 m. situacijos) informaciją, vadovaujantis Metodika, sudaryta ir patvirtinta *Triukšmo užtvarų sistemų įrengimo valstybinės reikšmės keliuose prioritetinė eilė* (skelbiama AB „Via Lietuva“ tinklalapyje). Prioritetinė eilė bus peržiūrima ir atnaujinama ne rečiau kaip kartą per penkerius metus, suderinamai su naujo veiksmų plano rengimu.

Pagrindinių kelių tinkle iki 2022 m. buvo įrengta: 31,04 km triukšmo užtvarų (8 lentelė); ~3,13 km mažatriukšmės kelio dangos. Ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių tinkle mažatriukšmė danga yra dviejuose kelių ruožuose: A2 kelias Vilnius–Panevėžys 56,07-57,57 km; A17 kelias Panevėžio aplinkkelis 8,9-10,53 km.

8 lentelė. Triukšmo užtvarų sistemų, įrengtų pagrindiniuose keliuose, bendras ilgis

Kelio Nr. ir pavadinimas	Kelio ruožas, km	Bendras triukšmo užtvarų ilgis, km
A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda	18,11-95,96	5,26
A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda	102,90-304,76	3,38
A3 Vilnius–Minskas*	6,65-11,90	0,47
A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai*	5,75-96,74	18,82
141 Kaunas–Jurbarkas–Šilutė–Klaipėda	216,22-229,05	0,13
102 Vilnius–Švenčionys–Zarasai	16,30-21,38	0,23
A9 Panevėžys–Šiauliai	42,62-75,30	2,75

2019-2023 m. laikotarpiu pagrindinių kelių tinkle įgyvendinti triukšmo užtvarų sistemų įrengimo atskiri ir integruoti su kelių rekonstravimu projektai (bendras TUS ilgis 5,77 km):

- A1 kelias; 19,63-20,26 km; Dėdeliškių k. apsauga; TUS ilgis 0,585 km, aukštis 4,5-7 m;
- A1 kelio ir kelių Nr. 221, Nr. 4728 mazgas; 39,110 km; Vievio m. ir Jurzdikos k. apsauga; TUS ilgis 1,5777 km, aukštis 2-5 m;
- A1 kelias; 103,09-104,232 km; Giraitės k. apsauga; TUS ilgis 1,142 km, aukštis 4,5 m;
- A3 kelias; 8,38-8,93 km; Nemėžio k. apsauga; TUS ilgis 0,468km, aukštis 3,5 km;
- A5 kelias; 15,81-16,44 km; Garliavos m. apsauga; TUS ilgis 0,570 km, aukštis 4,5 m;
- A9 kelias; 55,26-56,72 km; Radviliškio m. apsauga; TUS ilgis 1,4335 km, aukštis 3,5 m.

9 lentelė. Triukšmo užtvarų sistemų įrengimo valstybinės reikšmės keliuose prioritentinė eilė (patvirtinta 2022-03-15 Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktoriaus įsakymu Nr. VE-46) ir susiję veiksmai 2024-2028 m.

Eil. Nr.	Kelio Nr.	Kelio pavadinimas	Ruožas (nuo), km	Ruožas (iki), km	Gyvenvietė	Savivaldybė	KRTP indeksas, balai	Veiksmai 2024-2028 m.
1	A5 ir 140	Kaunas–Marijampolė–Suvalkai*	6,2	6,4	Akademija	Kauno r. sav.	88	Projektavimas: 2023-2024 m.
2	A1	Vilnius–Kaunas–Klaipėda	36,6	36,9	Balceriškių k.	Elektrėnų sav.	86	Projektavimas: 2024-2025 m.
3	130	Kaunas–Prienai–Alytus	10,5	11,2	Garliava	Kauno r. sav.	84	Planavimas: numatomas projektavimas iki 2028 m.
4	122	Daugpilis*–Rokiškis–Panevėžys	106,2	105,8	Vaivadų k.	Panevėžio r. sav.	74	Planavimas (triukšmo lygis, lyginant su 2026 m., sumažėjęs)
5	A1	Vilnius–Kaunas–Klaipėda	38,3	38,5	Vievis	Elektrėnų sav.	71	[vertinimas su Nr. 2
6	A10	Panevėžys–Pasvalys–Ryga*	26,9	27,5	Talkonių k.	Pasvalio r. sav.	70	Planavimas: A10 kelio vystymo plano (įskaitant triukšmo valdymą) parengimas
7	A6	Kaunas–Zarasai–Daugpilis*	7,1	7,4	Biruliškių k.	Kauno r. sav.	69	SB*; stebėseną pagal 2026 m. kartografavimo rezultatus ir teisės aktus
8	A16	Vilnius–Prienai–Marijampolė	89,8	90,5	Birštonas	Birštono sav.	64	
9	130	Kaunas–Prienai–Alytus	15,1	15,8	Ilgakiemio k.	Kauno r. sav.	64	Projektavimas: 2023-2025 m.
10	122	Daugpilis*–Rokiškis–Panevėžys	106,2	106,0	Vaivadų k.	Panevėžio r. sav.	64	Planavimas su Nr. 4 (triukšmo lygis sumažėjęs)
11	A1	Vilnius–Kaunas–Klaipėda	83,5	84,0	Grabučiškių k.	Kaišiadorių r. sav.	61	Projektavimas: 2024-2025 m.
12	A5	Kaunas–Marijampolė–Suvalkai*	42,6	42,8	Kvietišio k.	Kazlų Rūdos sav.	60	- TUS įrengta
13	A10	Panevėžys–Pasvalys–Ryga*	23,1	25,1	Pumpėnai	Pasvalio r. sav.	60	Planavimas: A10 kelio vystymo plano (įskaitant triukšmo valdymą) parengimas
14	A5	Kaunas–Marijampolė–Suvalkai*	61,2	61,6	Mokolų k.	Marijampolės r. sav.	60	Įgyvendinimas: vykdomi rangos darbai
15	A1	Vilnius–Kaunas–Klaipėda	47,0	48,5	Elektrėnai	Elektrėnų sav.	56	Stebėseną pagal 2026 m. kartografavimo rezultatus (triukšmo lygis, lyginant su 2016 m., sumažėjęs)
16	130	Kaunas–Prienai–Alytus	19,9	20,8	Išlaužo k.	Prienų r. sav.	54	Projektavimas: 2023-2025 m.
17	132	Alytus–Seirijai–Lazdijai	9,9	10,2	Maslaučiškių k.	Alytaus r. sav.	54	Planavimas
18	A11	Šiauliai–Palanga	2,7	3,2	Vijolių k.	Šiaulių r. sav.	54	Stebėseną pagal 2026 m. kartografavimo rezultatus (triukšmo lygis sumažėjęs, TRD viršijimų nėra)

Eil. Nr.	Kelio Nr.	Kelio pavadinimas	Ruožas (nuo), km	Ruožas (iki), km	Gyvenvietė	Savivaldybė	KRTP indeksas, balai	Veiksmai 2024-2028 m.
19	A16	Vilnius–Prienai–Marijampolė	25,0	25,4	Ostrukos k.	Trakų r. sav.	54	Planavimas: parengtas magistralinio kelio A16 Vilnius-Trakai rekonstravimo galimybių vertinimas
20	A1	Vilnius–Kaunas–Klaipėda	24,7	25,3	Rykantų k.	Trakų r. sav.	46	Stebėseną pagal 2026 m. kartografavimo rezultatus (triukšmo lygis sumažėjęs)
21	A1	Vilnius–Kaunas–Klaipėda	20,4	20,8	Moluvėnų k.	Trakų r. sav.	46	Stebėseną pagal 2026 m. kartografavimo rezultatus (triukšmo lygis sumažėjęs)
22	A1	Vilnius–Kaunas–Klaipėda	69,8	70,3	Antakalnio k.	Kaišiadorių r. sav.	46	Stebėseną pagal 2026 m. kartografavimo rezultatus (triukšmo lygis sumažėjęs)
23	A5	Kaunas–Marijampolė–Suvalkai*	79,5	79,7	Trakiškių k., Kampinių k.	Kalvarijos r. sav.	45	Projektavimas ir įgyvendinimas: 2023-2025 m.
24	A1	Vilnius–Kaunas–Klaipėda	77,7	79,0	Rumšiškės	Kaišiadorių r. sav.	41	Stebėseną pagal 2026 m. kartografavimo rezultatus (triukšmo lygis sumažėjęs, TRD viršijimų nėra)
25	141	Kaunas–Jurbarkas–Šilutė–Klaipėda	8,8	9,1	Raudondvaris	Kauno r. sav.	39	Planavimas
26	130	Kaunas–Prienai–Alytus	32,5	33,0	Prienai	Prienų r. sav.	39	Stebėseną pagal 2026 m. kartografavimo rezultatus (triukšmo lygis sumažėjęs)
27	130	Kaunas–Prienai–Alytus	24,5	24,7	Pakumprio k.	Prienų r. sav.	39	Projektavimas: 2023-2025 m.
28	232	Vilijampolė–Žeimiai–Šėta	7,0	7,4	Ginėnų k.	Kauno r. sav.	37	Planavimas
29	140	Kaunas–Zapyškis–Šakiai	7,9	8,1	Ringaudų k.	Kauno r. sav.	37	Stebėseną pagal 2026 m. kartografavimo rezultatus (triukšmo lygis sumažėjęs)

* Triukšmo ribiniai dydžiai ir **saugomi objektai** nustatyti Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-604 su vėlesniais pakeitimais. Dėl gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų sąvokų higienos normoje HN 33:2011 pateikta nuoroda į statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ nuostatas. Vadovaujantis STR 1.01.03:2017 7.21 punktu, kiti (sodų) paskirties pastatai – sodininkų bendrijose esantys pastatai (sodo namai ir kita) klasifikuojami kaip negyvenamieji pastatai. Higienos norma HN 33:2011 jiems netaikoma.

7. ILGALAIKĖ STRATEGIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2009 m. rugsėjo 16 d. nutarimu Nr. 1247 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtino **Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją**, kurioje vienas iš prioritetų yra transporto ir kitų ūkio šakų poveikio aplinkai mažinimas didinant ekologinį jo efektyvumą ir įtraukiant aplinkos interesus į jų vystymo strategijas.

AB „Via Lietuva“ darbus valstybinės reikšmės keliuose planuoja, atsižvelgdama į **Valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros 2022–2035 metų strategines gaires**, patvirtintas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2022 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 3-340, esamas Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo galimybes ir atliktų kelių tyrimų valstybinės reikšmės keliuose rezultatus.

Vadovaujantis Gairėmis, rengiami Bendrovės vidutinės trukmės *strateginiai veiklos planai* (2023-2026 m. ir tęstiniai), *valstybinės reikšmės automobilių kelių triukšmo prevencijos strategija* (atnaujinama), *ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių triukšmo prevencijos veiksmų planai*.

8. 2024-2028 M. VEIKSMŲ PLANAS

Vadovaujantis aplinkos triukšmo įvertinimą ir valdymą reglamentuojančia teisine tvarka (2 ir 7 skyriai), atlikta pagrindinių kelių strateginio triukšmo kartografavimo rezultatų (2021/2022 m.) analize, parengtas 2024–2028 m. ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių triukšmo prevencijos veiksmų planas (10, 11 lentelės). Numatoma, kad įgyvendinus šį planą, bus apsaugota $\geq 2,5$ proc. viršnorminio triukšmo veikiamų žmonių (7 lentelė); triukšmo, viršijančio ribinius dydžius, veikiamų teritorijų plotas sumažės $\geq 2,5$ proc. (5 lentelė)¹.

10 lentelė. 2024-2028 m. ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių triukšmo prevencijos veiksmų plano (vykdytojas: AB „Via Lietuva“) tikslai, uždaviniai, siekiamybė

Tikslai	Uždaviniai	Siekiamybė
Saugoti tinkamą ² akustinį klimatą.	Didėjančių kelių eismo sukeliama triukšmo lygių prevencija.	Ribiniai dydžiai pagal galiojančią Lietuvos higienos normą HN 33
Gerinti akustinį klimatą viršnorminio triukšmo zonose.	Sumažinti žmonių, kuriuos veikia viršnorminis pagrindinių kelių (>3 mln. aut./m.) transporto triukšmo lygis, skaičių.	

¹ Triukšmo prevencijos veiksmų planų sudarymo ir patvirtinimo bei juose nustatytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašo (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. balandžio 4 d. nutarimas Nr. 321) 6.1 punktas

² 2002/49/EB direktyvoje išskeltas tikslas „išlaikyti tinkamą aplinkos triukšmo lygį ten, kur jis toks yra“.

11 lentelė. 2024-2028 m. ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių triukšmo prevencijos veiksmų planas (vykdytojas: AB „Via Lietuva“)

Eil. Nr.	Priemonė	Vertinimo rodikliai
1.	Pirminės ir suvestinės triukšmo valdymo informacijos teikimas	Bendrovės paskelbta (geoportal.lt), pateikta informacija
2.	Triukšmą mažinančių priemonių planavimas ir įgyvendinimas:	
	2.1. Aplinkkeliai: projektavimas: Valstybinės reikšmės magistralinio kelio A6 Kaunas–Zarasai–Daugpilis, krašto kelio Nr. 143 Jonava–Žasliai–Kalniniai Mijaugonys rekonstravimas ir Jonavos aplinkkelio statyba (I etapas); Valstybinės reikšmės magistralinio kelio A6 Kaunas–Zarasai–Daugpilis, rajoninių kelių Nr.1508 Aleksandrinė–Šveicarija ir Nr. 1519 Jonava-Meškoniai rekonstravimas ir Jonavos pietrytinio aplinkkelio nauja statyba (II etapas)	Parengti Jonavos pietrytinio aplinkkelio I ir II etapo projektai
	2.2. Kelių rekonstravimas, modernizavimas; kelių dangos priežiūra - planavimas, projektavimas, įgyvendinimas pagal prioritetinių eilių sąrašus ³	Rekonstruotų, modernizuotų kelių ilgis, km
	2.3. Triukšmo užtvarų sistemų planavimas, projektavimas, įrengimas pagal triukšmo prevencijos veiksmų planą, TUS prioritetinę eilę ⁴ , kelių plėtros projektus: Akademijos mstl., Balceriškių k., Grabučiškių k., Margavos k. gyventojų apsauga (TUS projektavimo darbai); Kelio Nr. 130 Kaunas-Prienai-Alytus ruožo nuo 11,60 iki 31,10 km gretimybių gyventojų apsauga (TUS projektavimo darbai); Kelio A5 nuo 56,83 iki 97,06 km gretimybių gyventojų apsauga (TUS įgyvendinimas); 10 objektų pagal TUS prioritetinės eilės sąrašą ³ (projektavimo darbai)	Atnaujintas TUS prioritetinės eilės sąrašas; bendras triukšmo užtvarų ilgis, km; apsaugotų žmonių, būstų skaičius, gyv.
	2.4. Pavieniams gyvenamosios paskirties pastatams triukšmą mažinančios priemonės pagal nustatytą patikslintą poreikį bus planuojamos kelio plėtros (rekonstrukcijos) projektų įgyvendinimo metu.	
3.	Pildyti, palaikyti triukšmą mažinančių priemonių duomenų bazę (KTVIS duomenų bazės sudėtyje)	Papildyta priemonių duomenų bazė
4.	Specialistų kvalifikacijos aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo srityje tobulinimas	Specialistų kvalifikacijos kėlimas: darbas Standartizacijos departamento TK 31 komitete, dalyvavimas pasaulio, Europos šalių mokslinėse konferencijose; dalyvavusių specialistų skaičius
5.	Strateginių triukšmo žemėlapių atnaujinimas	2027 m. atnaujinti pagrindinių kelių žemėlapiai pagal 2026 m. situaciją
6.	Triukšmo prevencijos veiksmų plano 2029-2033 m. sudarymas, patvirtinimas pagal galiojančią teisinę tvarką	Parengtas, patvirtintas veiksmų planas

³ Aktualios prioritetinės eilės (skelbiamos LAKD tinklalapyje): Rekonstruotinių ir remontuotinių automagistralių ir greitkelių ruožų prioritetinė eilė, Rekonstruotinių ir remontuotinių magistralinių kelių ruožų prioritetinė eilė, Rekonstruotinių ir remontuotinių krašto kelių ruožų prioritetinė eilė (patvirtintos AB Lietuvos automobilių kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2023 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. VE-90 su vėlesniais pakeitimais)

⁴ Triukšmo užtvarų sistemų įrengimo valstybinės reikšmės keliuose prioritetinė eilė (skelbiama LAKD tinklalapyje), patvirtinta Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktoriaus 2022-03-15 d. įsakymu Nr. VE-46 su vėlesniais pakeitimais

Nuostatos dėl 2024-2028 m. veiksmų plano rezultatų įvertinimo

Veiksmų plano rezultatų įvertinimas vykdomas atliekant veiksmų plano įgyvendinimo stebėseną, vertinant veiksmų plano priemonių ir veiksmų įgyvendinimo pasiekimų ir rezultatų rodiklius, nepasiekimų priežastis; vertinant bendrą veiksmų plano įgyvendinimo efektą.

Įvertinimas numatomas 2029-2033 m. veiksmų plano rengimo metu (2033 m.).

9. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS IR KONSULTACIJA

Visuomenės informavimas ir konsultacija vykdyta pagal LRV 2018 m. balandžio 4 d. nutarimu Nr. 321 patvirtintą **Triukšmo prevencijos veiksmų planų sudarymo ir patvirtinimo bei juose nustatytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašą**.

Su plano projektu buvo galima susipažinti nuo 2023 m. gruodžio 30 d. iki 2024 m. sausio 31 d. Bendrovės internetinėje svetainėje <https://lakd.lt/triukšmo-valdymas>, Kauno biure (I.Kanto 25, 44296 Kaunas, Kauno m. sav.).

Visuomenės atstovai pastabas ir pasiūlymus dėl plano projekto Bendrovei galėjo pateikti elektroniniu paštu (lakd@lakd.lt) nuo 2023-12-30 iki 2024-01-31 d. bei viešo susirinkimo metu. **Viešas visuomenės supažindinimas** su plano projektu vyko hibridiniu būdu (gyvai ir tiesiogiai transliuojant internetu): 2024 m. sausio 31 d. 17:10 val. Bendrovės patalpose adresu J. Basanavičiaus g. 36, LT-03109 Vilnius ir internetinės vaizdo transliacijos būdu (prisijungimo nuoroda buvo nurodyta <https://lakd.lt/triukšmo-valdymas>).

Informacija apie Plano projektą ir viešą pristatymą buvo paskelbta:

- nacionaliniame laikraštyje „Lietuvos rytas“ (2023-12-21);
- seniūnijų, kurių teritorijas apima sudaromi ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų Veiksmų planai, skelbimų lentose, ten, kur jos oficialiai įrengtos;
- Bendrovės tinklalapyje.

Į visus gautus visuomenės klausimus, pasiūlymus atsakyta raštu.

10. ŠALTINIAI

Lietuvos automobilių kelių direkcijos svetainės rubrikos Triukšmo valdymas informacija. Prieiga internete: [Triukšmo valdymas - LAKD](#)

Ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių strateginiai triukšmo žemėlapiai. Lietuvos erdvinės informacijos portalas (geoportal.lt). Prieiga internete:

<https://www.geoportal.lt/map#portalAction=openService&serviceUrl=https%3A%2F%2Fwww.geoportal.lt%2Fmap-proxy%2Flakd%2Fkeliu%2Ftriukšmas%2FMapServer>

Prioritetinių eilių sąrašai pagal kelių ir jų elementų planavimo metodikas. Prieiga internete:

[Prioritetinės eilės sąrašai pagal kelių ir jų elementų planavimo metodikas - LAKD](#)

Aplinkosauginių priemonių projektavimo, įdiegimo ir priežiūros rekomendacijos. Kelių eismo triukšmo mažinimas APR-T 10. Patvirtinta Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos generalinio direktoriaus 2010 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. V-88 (Valstybės žinios, 2010-04-10, Nr. 41-2016)

Triukšmo užtvarų parinkimo, modeliavimo, projektavimo ir įrengimo taisyklės T TU 15, patvirtintos Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. V(E)-18 „Dėl triukšmo užtvarų parinkimo, modeliavimo, projektavimo ir įrengimo taisyklių T TU 15 patvirtinimo“ (TAR, 2015, Nr. 12341)

2009–2023 m. valstybinės reikšmės automobilių kelių triukšmo prevencijos strategija (patvirtinta Lietuvos automobilių kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2008 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. V-165)

Ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių triukšmo prevencijos veiksmų planu 2019-2023 m. (patvirtintas Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktoriaus 2018 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-162)